

4 '04

profil

contemporary art magazine

súčasného výtvarného umenia

ULIE H. REISS :
FROM MARGINES TO CENTER
FRANZIT
MARY HILL
KRIŽOVATKY NÁPADOV
JAK POCHCAT PATNÍK reflexie II
(Post) duchampovské

PROFIL súčasného výtvarného umenia / Contemporary Art Magazine 4/2004, ročník XI

Šéfredaktorka / Editor - in - Chief: **Jana Geržová**

Zástupca šéfredaktorky / Editor - in - Chief Deputy: **Michal Murin**

Vydavateľ / Publisher: **Kruh súčasného umenia Profil**

Redakčný kruh / Advisory Board: **Ladislav Čarný, Daniel Fischer, Ivan Gerát, Petra Hanáková,**

Monika Mitášová, Juraj Mojžiš, Martina Pachmanová, Katarína Rusnáková

Adresa / Address: **Klimkovičova 4, 841 01 Bratislava, Slovensko**

tel.: **+421 0903 749 411, e-mail: profil@vsvu.afad.sk**

<http://www.profil-art.sk>

Jazyková úprava: **Johana Hasonová**

Grafická úprava, DTP: **Vladimíra Pčolová · rgb · Bratislava**

Lito: **T-centrum, Bratislava**

Tlač: **Karol Mundok, Bratislava**

PREDPLATNÉ VYBAVUJE:

Mediaprint - Kapa Pressegrasso, a.s.

oddelenie inej formy predaja

Vajnorská 137

831 04 Bratislava

Registračné číslo Ministerstva kultúry SR: **25/90**

ISSN: **1335-9770**

Nevyžiadané rukopisy a fotografie redakcia nevracia.

Číslo bolo imprimované: 31. 12. 2004

Obálka s použitím práce **Erika Bindera: Akcia Z, 2004**

Autori fotografií: **Michael Bielicky, Tomáš AGAT Błoński, Lisa Davis, Nigel Davison, Catriona Grant,**

Dana Halušková, Robo Kočan, Ján Ondrejka, Silvia Saporová a Martin Varholík, Lukáš Teren, Miloš

Vojtěchovský

OBSAH

- 6 JULIE H. REISS: FROM MARGINES TO CENTER.
Zora Rusinová
- 36 TRANZIT.CZ
Jiří Ševčík/Jana Ševčíková: Psí filozofie
- 41 TRANZIT.SK
Ivana Moncoľová: Tri otázky nad dvomi výstavami Tranzit.sk; Anketa.sk
- 80 GARY HILL
Miloš Vojtěchovský: Nástin: Gary Hilla videopoetika
Rozhovor Jany Geržovej s Michaelom Bielickým
- 97 BLOK RECENZÍ
Anna Maximová: Križovatky nápadov
Jiří Ptáček: Jak pochcat patník
- 108 (POST)DUCHAMPOVSKÉ REFLEXIE II.
Jozef Cseres: Antológia textov
- 134 RECENZIE PUBLIKÁCIÍ
Marián Zervan: Kritické pojmy dejín umenia

J A N A G E R Ž O V Á

M I C H A E L B I E L I C K Y

Ôsmeho decembra 2004 udelila Akademia Sztuk Pieknych v Poznani čestný doktorát významnému americkému videoartistovi Gary Hillovi. Pri tejto príležitosti pripravil autor v spolupráci s wroclavským Center for Media Art premiéru multi-mediálnej interaktívnej performancie Mind on the line, na ktorej participoval tím jeho stálych spolupracovníkov – George Quash a Charles Stein, doplnený o poľskú poetku Dorotu Czerner, usadenú v New Yorku, a mladého videoumelca Aarona Millera. Na pozvanie Miloša Vojtěchovského sa Hillov tím presunul z Poznane priamo do Prahy, kde sa pred malou skupinou pozvaných uskutočnila pražská premiéra poslednej Hillovej práce. Využili sme prítomnosť Michaela Bielického, vedúceho Ateliéru nových médií na Akadémii výtvarných umení v Prahe a položili mu niekoľko otázok.

Jana Geržová: Gary Hill je širšej kultúrnej verejnosti známy predovšetkým spektakulárnymi inštaláciami prezentovanými na medzinárodných výstavách (Metropolis, 1991) a megaprojektoch typu Documenta (1987, 1992) a Bienále Benátky (1995, 2001), pričom esenciou tohto typu jeho prác bola divácky atraktívna inštalácia *Tall Ships* z roku 1992. Multimediálna interaktívna performance *Mind on the line*, ktorú sme mali možnosť vidieť v Prahe, reprezentuje diametrálne odlišnú autorskú polohu so znakmi experimentu. V tejto konkrétnej performancii to bol predovšetkým príbeh s otvoreným koncom, ktorý sa vyvíjal v reálnom čase na základe koexistencie vopred daných (predpripravené

obrazové sekvencie) a v priebehu akcie vygenerovaných prvkov (živé vstupy). Hill svoj experiment ďalej sofitikoval a prostredníctvom videokamery napojenej na počítač živú akciu okamžite prepisoval do čierno-bieleho digitálneho obrazu a v zápätí i premietal na jednu z dvoch projekčných plôch. Oscilácia medzi živým a digitalizovaným obrazom, ktorý bol ešte ďalej manipulovaný (napríklad spätná projekcia) vygradovala experimentálny charakter práce, ale podľa Georgea Quasha, zámerom autorov bolo predovšetkým spochybniť (dekonštruovať) prirodzené lineárne plynutie času. Bol posledný Hillov projekt pre vás prekvapením?

Michael Bielicky: Byl a nebyl. Samozřejmě jsem neočekával, že budu vidět Gary Hilla v takovém typu performance. Rozvetvený charakter performance dával divákovi větší prostor pro recepci, což se mě líbilo. Na jedné straně mě technicko-formální způsob, který použil, dělal zvědavým, na druhé straně mě způsob vokálně-lingvistický trochu nervoval. Připadalo mi to částečně namáhané až křečovitě.

J. G.: Hill, ktorý sa venuje videoumeniu od začiatku 70. rokov, veľmi často využíva hovorený a písaný text a rezíduá tejto stratégie sa objavili aj v peformancii *Mind on the line*. Na rozdiel od starších diel, kde s obľubou citoval texty spisovateľa Mauricea Blanchota (*I Believe It is an Image in Light of the Other, Beacon – Two Version of Imaginary*), tu sa živý akustický prejav pohyboval v rozpätí od textov deklamovaných paralelne v troch jazykoch (angličtina, poľština a aktuálne zaradená aj čeština) až po živé vstupy básnika a performerera Charlesa Steina, pohybujúce sa na hranici experimentálnej poézie. Práve Steinove expresívne narábanie so slovom, potlačenie jeho významu v prospech výrazu, dodalo Hillovmu projektu, ktorý sa na začiatku artikuloval ako konceptuálne skúmanie fenoménu „línie“ (času), istú previazanosť s dadaizmom (Cabaret Voltaire). Ako vnímate tento kontext?

M. B.: Do takového typu experimentu se dá vyprojektovat skoro všechno. Mě z toho méně sálala návaznost na dadaismus, jako skoro spíše nějaký nepodařený pokus o šamanistické představení. Přesto charakter experimentu této performance velice oceňuji. Experimenty jsou vždy riskantní a někdy se podaří lepe a někdy trochu hůř.

J. G.: Priznanie technického a technologického pozadia akcie posilnilo jej experimentálny charakter, ale u časti divákov mohlo paradoxne vyvolať aj isté očarenie technikou. Do akej miery je pre diváka dôležité poznať, ako je práca podobného typu urobená? Alebo inak, kedy je zahalenie techniky nevyhnutné, alebo aspoň dôležité pre zvýšenie emocionálneho zážitku?

M. B.: To je opravdu velmi individuální záležitost. Přiznání technologického pozadí ještě neznamená, že dílo nemůže být emocionální. Dokonce bych řekl, že v určitých momentech může toto technologické přiznání emocionalitu ještě podpořit. Nam-June Paik často nechával vědomě vyset spoustu kabelů z jeho instalace a přesto byly tyto instalace především emocionálního charakteru. A samozřejmě naopak, popření technologie nemusí být garancí pro to, že práce bude mít větší sensuální působení.

J. G.: Gary Hill je reprezentant videoumenia, ktoré býva v kontexte novších digitálnych technológií odsúvané do histórie, resp. archeológie mediálneho umenia. Nemyslíte si, že niektoré aspekty jeho práce, napríklad schopnosť improvizácie, by mohla byť výzvou aj pre mladších mediálnych umelcov?

M. B.: Určitě je to výzva a sice dost důležitá. Myslím si, že všeobecně u mladších umělců často chybí odvaha k improvizaci, experimentu a k riziku pokusit se vykročit z rámce chápání výtvarného umění (jaký to výraz) a z jeho vzorů. Neriskovat znamená setrvávat ve variacích a citacích a adaptacích a inspiracích děl, které již známe. Zpochybnění daných struktur, v kterých působíme, a to ve všech aspektech, je zdravým předpokladem pro vznik zajímavých projektů.

